

Veselin Mišnić

METAMORFOZE JEDNOG SRPSKOG VOLA

Umnožavanje Minotaura.
I druge sado-mazo nakaze.
(vek kasnije)

(odlomak iz romana)

ETNA, Beograd – 2016.

ВЕСЕЛИН
МИШНИЋ

МЕТАМОРФОЗЕ
ЈЕДНОГ СРПСКОГ
ВОЛА

Kad god banu neki izbori, redni ili neredni, neko govedo ispliva u prvi plan. Potpuno anonimna krava, (krave su po običaju anonimne, i bezimene, pa čak i ona obojena u ljubičasto, čije fotografije krase omiljene čokolade, nosi medijsko ime koje joj verovatno ne pripada) poneki junac, ili nedozreli bik, neko tele, koje ni seno još nije počelo da gricka, u nekom trenutku postaju medijski poznati, voljom slučaja, ili ko zna zbog čega.

Elem, obavezno, ili kako se u modernom žargonu kaže „po difoltu“, pred izbore fotografije ove beslovesne, mahom rogate marve, najčešće u zagrlaju vođe neke od vodećih stranaka, preplave vaskoliku medijsku scenu.

Svi se utrkuju da to govedo uslikaju, da o njemu anonimnom iščeprkaju neku pikanteriju, da nešto izmisle ako treba, a uvek treba, i da se to servira javnosti, kao bitnost nečije izborne kampanje.

Stranački prvaci naprasno i preko noći postaju veliki ljubitelji sela i domaćih životinja.

Navodno: onaj ko voli životinje, voli i ljude.

Retko se dešava, makar i veštački izazvana, da neka od ovih pojava, zaživi duže od nekoliko dana. Mada, u zemlji tranzicije i svakojakih čuda, svaka pojava, bila ona stvarna, ili izmišljena, ima svoju težinu i značaj, kako za biračko telo, tako i za one koji treba da budu nečiji izbor.

U takvim prilikama, iz samo njima znanih razloga, stranačkim prvacima u izbornim kampanjama stoka i prisustvo stoke, uvek dobro dođe.

Istina je, stoka nije glasačko telo.

Ili ipak jeste?!

Ova dilema nikada u potpunosti nije rešena.

Ako ništa drugo, glasačko telo čine i oni koji se zaista brinu o stoci i stočnom fondu. Doduše, nema ih mnogo,

jer su naša sela opustošena i mahom napuštena i zapuštena, ali ipak, svaki glasić dobro dođe i može da bude prevaga u surovoj trci prevrtljivosti mnogobrojnih političkih oligarha, spremnih sve da učine zarad malo vlasti, koje će se kad tad domoći.

Kako god tumačili, prisustvo stoke donosi sentimentalnu prevagu u trenucima kad se koplja lome, u momentima kada će nečije mišljenje pretegnuti tamo, ili ovamo. A uvek je bolje da bude ovamo, nego tamo. Jer mišljenje glasačkog tela tamo nema šta da traži.

Budući ministri, naročito poljoprivrede i stočarstva, vođe tek živnutih političkih stranaka, opštinski, regionalni, predsednički kandidati, svi do poslednjeg, ili prvog, svejedno je, u jednom momentu se okrenu zapostavljenom, bolje reći skoro uništenom stočnom fondu. Pred kamariolom novinara i fotoreportera, tv snimatelja sa lica mesta, kojekavih mešetara, koji se u takvim prilikama kao nužan dekor uvek nađu na mestu dešavanja, ovi ljudi od integriteta unose iskrene emocije u manje više bizarnu pozeriju. Za to vreme, govedo, brav, ili magare, nesvesni vlastite važnosti i značaja, nervozno se vrpolje.

Svi se naprosto utrkuju da budu obavezan prizor ovih dokumentarnih, za mnoge istorijskih scena, koje će se u narednim danima vrteti na svim informativnim i drugim tv kanalima, i čije retuširane fotografije će krasiti naslovnice kako tabloidnih, tako i onih novina koje slove kao ozbiljne, a u suštini to odavno nisu.

Slava uslikanog govečeta, koje će tom prigodom dobiti neko umetničko ime, neretko zna da potraje duže od popularnosti onoga ko se sa tim govečetom fotografisao.

U mnoštvu običnosti koje prate ovakva i slična dešavanja, jednom u veku, ili jednom zauvek, dogodi se nešto

što naoko uobičajenu dogodovštinu pretvori u priču koja se hrani nezaboravom.

Događaji i događanja izmaknu kontroli osmišljenih markentiških igrarija i sve krene vrtoglavo u pravcu koji se nije mogao naslutiti.

Priča iskoči iz režiranog konteksta i više je niko ne može uhvatiti ni za glavu ni za rep. Onima, kojima je trebalo da posluži za jednodnevnu marketinšku igrariju, na kraju ipak donosi glavobolju.

Preobražaj,
hronologija događanja
Jednog ranog jutra...

Jednog ranog jutra, tekuće izborne godine, tekućeg meseca, nedelje i dana, sata i minuta čak, dok se domaćin odsutna pogleda, dremljiv i bezvoljan muvao po štali, vo je vrlo odlučnim, onako volujski dubokim glasom rekao zgranutom čoveku, da mu umesto starog lanjskog sena donese naramak tek pokošene trave i veliko vedro sveže vode, da mu štalu očisti od balege, jer to nije radio cele nedelje, da obavezno otvori štalski prozor kako bi ušao svež vazduh i da promeni pregorelu sijalicu na do vratku štale, jer je volu bilo dosta štalskog mraka.

Kako god, kada je vo video da je zapanjeni domaćin donekle došao sebi, još je dodao: ‘ajde čoveče, vidim da ti nije dobro, idu u dvorište, umij se hladnom vodom, pa se vrati, da nas dvojica napokon popričamo kako treba.

Domaćin je kao bez glave izleteo iz štale, utrčao u kuću, zbunjenoj ženi, koja je razvlačila kore za pitu zeljanicu, rekao je da je njihov vo progovorio.

Ženu je namah uhvatila panika.

Volovi ne govore, a njen muž se ponašao kao goveče bez pameti. I, što je skoro užasnulo, po izrazu njegova lica videla je da se nije šalio.

Mislila je da joj je muž poludeo.

Idi u štalu pa se sama uveri, kazao je muž glasom koji nije trpeo pogovora.

Radoznalost svake žene uvek će biti moćnija od bilo kojeg straha.

Poslušala je muža i zakoračila u tamu staje, videći je tako uplašenu, vo je začuđeno pogledao.

Gde ti je muž ženo, valjda mu se nije nešto loše dogodilo, pitao je iskreno zabrinut.

Žena je, kako i priliči takvim situacijama, pala u nesvest.

Kasnije, tokom dana, ni muž ni žena nisu imali hrabrosti da zavire u štalu.

Takođe se nisu usuđivali da obaveste komšiluk, jer ugled ozbiljnih i vrednih ljudi na selu se teško sticao, i od svega su najmanje želeli da budu izvrgnuti ruglu i pošalicama.

Ako nekoga iz sela dovedu, moglo se dogoditi da vo ne progovori. I šta onda.

Posetioci

Dok su se nedoumice umnožavale, zburjenost hranila nespokojem, pa čak i nekom vrstom straha od nepoznatog i nepojamnog, kao da ih je sam Bog poslao, neočekivano su banuli posetioci. Poslovni ljudi, privrednici, ministri sa i bez portfelja i ispred svih popularni stranački lider, najuže rukovodstvo njegove stranke, pa onda novinari, snimatelji i radoznali seljani kao pratnja, koji ovakve prilike ne propuštaju.

Ni seljacima ne dolazi svaki dan mečka na vrata.

Nezvani gosti su se grlili sa zbunjenim domaćinom, kao da im je rod rođeni, tresli pruženu ogrubelu seljačku ruku, kao da tresu zrele šljive, onako od srca, spontano i iz sve snage.

Gradski ljudi veruju da sirova snaga čvrstog zagrlja-ja, stisak pružene šake, uvek fasciniraju ljude sa sela. Bitan je utisak spontanosti, koji je trebao da dojmi domaćina i ukućane, pa i ostale seljane, koji su se očas okupili, prateći ovu neočekivanu i nesvakidašnju kamarilu gradskih zaludnika i zgubidana.

Domaća nejaka čeljad, baba koja se jedva pridigla iz postelje, deda koji je slabo i čuo i video, nedorasla deca, domaćinova sestra usedelica, prevrtali su očima i potajice molili Boga da im, od ovalikog drmusanja, barem ruke ostanu čitave i na telu, da ih ovi razdragani posetioци ne počupaju iz ramena u prevelikom i za ukućane neobjašnjivom iskazivanju oduševljenja.

Seljaci koji su punili omanje dvorište, bili su takođe zbunjeni i zatečeni, jer nikada i nigde na jednom mestu nisu videli toliki izliv srdačnosti.

Šablonizirani osmesi pridošlicama nisu silazili sa lica, kad god su kamere snimale. Seljani su bili zdravo zbunjeni. Nisu razumeli toliku razdraganost, skoro pa sreću, ovih po svemu nepoznatih ljudi, koji su baš tu, u njihovom zabitom selu, doživljavali neobajšnjivo uzbuđenje i ko zna zbog čega, neponovljive radost.

Očito je da su to bili neki važni ljudi, inače ih po ovim vukojebinama ne bi pratila ovalika bulumenta snimatelja i novinara.

Domaćin je goste poslužio rakijom koju je sam pekao.

Nismo se nadali gostima, nemamo sokova, a i kafe nam je kao za inat nestalo, snebivajući se, objašnjavao je članicama ove mnogobrojne delegacije.

Stranački lider, koji je kraičkom oka sve pratio i držao pod kontrolom, odmahnuo je rukom.

Biće kafe i sokova, ima med ovde da poteče, samo da mi dođemo na vlast, rekao je autoritativno, i mada ga niko ništa nije pitao, ponašao se kao da jeste. Nastavio je bez pauze i predaha svoj uvežbani monolog, koji su kame-re revnosno snimale a novinari iz pratnje ručno beležili, punili ovom ekskluzivom već pripremljene notese i diktafone.

Selo će biti primarni cilj moje politike. Selo mora da dobije više sredstava od gradova, koji žive od toga što seljak donosi i prodaje. Puteve ćemo asfaltirati. Groblja ograditi. Podići škole. Sve ćemo promeniti.

Daćemo bespovratne pozajmice da dogradite porušene štale, da ih napunite stokom, da prazne ne zvrje.

Moći ćete da kupite nove traktore i neophodne mašine za obrađivanje zemlje i useva. Moći ćete da zasejete njive, izgradite ambare, govorio je stranački lider nadahnuto i ubedljivo, kao da je i sam verovao da će tako biti.

Bile istinite ili ne, reči su godile i bile muzika za uši nemuzikalnih seljaka. Kada se već tu zatekao, stranački vođa je izrazio želju da obiđe seosko imanje, štale i vajate, da se na licu mesta uveri šta sve nedostaje, kako bi adekvatna pomoć bila poslata, kada za to bude vremena i prilike.

Za vlastitu pamet nikada nismo sigurni do kada će da nas služi kako treba. Na tuđu pamet još je teže osloniti se.

Za seljaka je sumnjičavost naprosto preventivna mera. I ne bez razloga. Od sto obećanja koja se daju u ovak-

vim prilikama, najčešće se nijedno ne realizuje. Ipak, lepo je čuti reči nade i optimizma, ma koliko malo istine bilo u svemu tome.

Verujući da se minulog jutra i njemu i ženi ipak pomutilo nešto u svesti i pričinilo da je njihov vo progovorio, ništa ne objašnjavajući posetiocima, domaćin je stranačkog lidera i njegove saradnike koji su ga u stopu pratili, poveo do štale.

Ako vo ponovo progovori, biće mnogo svedoka i niko neće moći da se ruga ni njemu kao domaćinu, a ni priči koja će uslediti.

Tu su i mnogobrojne novinarske i televizijske ekipe.

Bolje prilike da se istina otkrije i predoči javnosti od ove neće biti, mislio je domaćin.

METAMORFOZA JEDNOG SRPSKOG VOLA

Veselina Mišnića je Novela o volu koji priča...

Roman o volu koji govori...

Skup(ština) stilskih figura...

Antologija opštih mesta sa dodavanjem smisla u obliku poente...

Enciklopedija fraza, sintagmi, enigmi, filozofema, novih poslovice...

Rečnik apsurdna koji je doveden do ivice mogućeg...
Ovde „ništa nije moguće kao apsurd!“

Galimatijas apsurdna koji nadilazi moguće, posebno u stvarnosti ukojoj su se zatekli čovek i vo...

Laka lektira koja juriša na bunkere partijske birokratije...

Dok lako čita knjigu, čitalac bi se mogao prevariti da pomisli da je lako i napisana... No, knjiga je rezultat dubokog razmišljanja o „biti il' ne biti“, kaže se, najrazvijenijeg biološkog bića... (Možda je baš ovde mesto da se kaže jedna sentenca: „Zla nema samo tamo gde ljudska noga nije kročila.“)

Knjigu mogu čitati i veliki i mali, naročito oni sa stečenim pravom na raspolaganje svojim glasom. Stoga je knjiga pogodna i prigodna u predizborno i postizborno vreme. Ne manje i u međuvremenu. Ako bi se i to merilo, pravda je donekle zadovoljena, jer su u ovoj knjizi bolje prošle žene nego muškarci.

Jedna žena je rekla: „Ja bih se udala za vola.“

A druga je potvrdila: „Ja sam se već udala za vola.“

Vo je od čoveka bolji, pametniji, staloženiji, pribra-niji, pismeniji, umereniji, razumniji, razumljiviji, demokratičniji, pažljiviji, razboritiji, nepodmitljiviji, čovečniji...

tako da će čitalac lako stati na stranu vola, a ne čoveka. Jer, od glavnog junaka, drugi glavni junak, kako ih je pisac tajnovito-karikaturalno oslikao, od vola čovek može samo da se uči vrlinama.

Ovde je vo čoveku učitelj, i kakav je strukturalni siže romana-novele, teško da bi učenik mogao nadmašiti učitelja, čak i u nastavku knjige.

Knjiga bi čitaoca mogla naterati da se zapita, poput jednog slavnog reportera: „Pa, ljudi moji, je li to moguće!“ Da se napiše ovakva knjiga, kao prvo i da se dešava ono što u njoj piše, kao drugo.

Savo Martinović

Veselin Mišnić
METAMORFOZA JEDNOG SRPSKOG VOLA

(odlomak iz romana)

Priredila: Vesna Denčić

Elektronsko izdanje
Jul-avgust 2016. br. 153. – Dodatak

© ETNA – Elektronski časopis za satiru

www.aforizmi.org/etna

Urednik
Vesna Denčić

ISSN 2217– 8902 (Online)

